

11. Резникова Н.В. Макроэкономические координаты глобальной неозависимости. *Rozwój społeczności międzynarodowej: przeszłość oraz nowe wyzwania*: Lwów-Olsztyn, 2016. S. 37-48.

12. Резникова Н.В. Проблемы глобальной макроэкономической взаимозависимости. *Modern Science — Moderní věda*. 2016. № 2. P.52-55.

Пасічник Т. І.,
*студентка освітнього рівня «бакалавр»,
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»,
Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ*

ВІЙНА ТА ТОРГІВЛЯ В «МИРНЕ СТОЛІТТЯ»: ВПЛИВ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІЙН НА ДВОСТОРОННІ ТОРГОВІ ПОТОКИ ПІД ЧАС ПЕРШОЇ ХВИЛІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ, 1830 – 1913

Перша хвиля глобалізації, що відбувалася у 1830 – 1913 роках, сприяла швидкій інтеграції товарних, факторних ринків та утворенню нових торгових зв'язків у міжнародній спільноті. Та чи був цей процес пасивним, тобто таким, що стався внаслідок поетапного розвитку світу? Чи утворення нових торгових зв'язків між країнами – це лише реакція світу на порівняно мирне середовище «постнаполеонівського» ХІХ століття [1]. Хоч і цей період не був повністю позбавлений від війн та напружених політичних стосунків між державами, все ж Віденський конгрес 1815 року забезпечив сприятливі умови для співпраці країн.

Згідно з М. Р. Саркесом та Ф. Вайманом за період 1816 – 1999 роки можна спостерігати значне підвищення кількості можливих утворених пар країн, що перебувають у стані війни [2]. Це пояснюється збільшенням кількості суверенних держав на міжнародній арені за період ХІХ століття, що дає змогу утворити не 253 попарні поєднання, як у 1816 році, а 18000 (1999 році) [1]. Ця тенденція допомагає нам зробити висновок, що кількість війн та збройних конфліктів у ХІХ столітті не є прогресивно більшою, ніж у ХVІІІ та ХХ ст. А тому ми розглядаємо цей період ідеально сприятливим (в тому числі і завдяки військовим втручанням) для утворення нових торгівельних зв'язків та для пришвидшення темпів глобалізації світу.

Перш ніж розглядати та досліджувати появу нових міжнародно-торгівельних акторів та їх діяльність, варто описати можливі утворені відносини між ними, опираючись на їхній статус: нейтральна країна та країна, що знаходиться у стані війни. При середовищі, що локалізується на міжнародному «полі бою», коли дві країни знаходяться у стані війни, можуть виникнути наступні явища: поживлення торгової діяльності в різних сферах між нейтральною країною з одним суб'єктом воєнних дій, з іншим, з обома зразу, а також між нейтральною країною та

державою, що знаходиться у подібному статусі, внаслідок припинення часткового або повного товарного обміну між відповідною країною та країною, що знаходиться у стані війни, внаслідок перерозподілу часток виробництва на військову та промислову сфери, що не є тими, які потребує країна імпортер [6]. Згідно зі статистичними даними RИCardo за період 1830-1915 років ми аналізуємо 40342 двосторонніх товарних відносин [2]. Зі загальної кількості лише 99 спостережень це торгові зв'язки між країна, що знаходяться у стані війни, це становить 0,2% [3]. Отже, які очікувалось, торгівельні відносини між супротивниками було на низькому рівні, що дає підґрунтя та умови (у 99,8%) для сполучення між союзниками або нейтральними країнами. У цей період торгівля між союзниками зросла на 50%, тоді як торгівельні відносини між воюючою та нейтральною сторонами зросла лише на 20% [4; 2]. Хоч за статистикою [1], ми помічаємо зменшення торгівлі між ворогуючими сторонами у розмірі 40%. Тут слід зазначити, що механістичне перенесення таких результатів спостережень на сучасні реалії, де «війна» набуває конотації «війни торговельної», «нормативної війни» в сенсі регуляторної конкуренції або «війни економічних суперників», не підтверджується практикою ведення останніх [6; 7], і скорочення обсягів торгівлі, навіть попри економічну міць країн-учасниць торговельних суперечок, є не настільки значним [7; 8]. Водночас, подібний стан справ повністю легітимує ревізію співвідношення ролі ринку та уряду при вирішенні глобальних проблем [9], до яких зараховано і проблему підтримки миру та протистояння військовій ескалації [10].

У «мирному столітті» війни велися між державами, чиї торгово-економічні відносини були на розвиненому рівні. Це стосується таких пар країн, як: Данія – Пруссія, Велика Британія, Ірландія – Персія, Італія – Франція – П'ємонт, Велика Британія, Франція, Іспанія – Мексика, Велика Британія – Японія, Іспанія – Перу, Чилі тощо. Подібна ситуація зумовила тимчасове припинення торговельних сполучень між державами. Але, окрім заміни старих трогових каналів новими, відбувається процес поступового відродження відносин між раніше ворогуючими країнами після закінчення бойових дій. Модель фіксованого впливу пар країн показує зниження в середньому на 40% торгівлі між супротивниками, але вже збільшення більше ніж на 50% торгівлі у порівнянні з довоєнним рівнем після відновлення миру.

Отже, результати згаданих вище досліджень дають нам підставу зробити наступний висновок: війни протягом довгого 19 століття сприяли негативному впливу на економічні та торгівельні відносини, але цей негативний вплив переважно обмежувався економіками воюючих країн, тоді як нейтральна торгівля, в основному, не зазнавала впливу або навіть зростала під час війни. Ці наслідки можна пов'язати, по-перше, з тимчасовим характером конфліктів ХІХ століття, що давало змогу в короткі терміни повертатись до довоєнних стану справ, по-друге, порівняно високим рівнем торгових податків, що робило військові затрати менш сумісними з одночасним скороченням обсягів виробництва, а також, по-третє, низьким рівнем торгової спеціалізації, що давав можливість комфортної та швидкої заміни міжнародних партнерів.

Список використаних джерел:

1. Karlsson L., Hedberg P. War and trade in the peaceful century: the impact of interstate wars on bilateral trade flows during the first wave of globalization, 1830–1913. 2021. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ehr.13053>
2. Dedinger B., Girard P. Exploring trade globalization in the long run: The RICardo project. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01615440.2016.1220269>
3. Glick R. Collateral Damage: Trade Disruption and the Economic Impact of War. URL: <http://www.frbsf.org/publications/economics/papers/2005/wp05-11.pdf>
4. Federico G., Tena-Junguito A. World Trade, 1800-1938: A New Synthesis. *Revista De Historia Económica. Journal of Iberian and Latin American Economic History*. 2019. Vol. 37(1). P. 9-41.
5. Panchenko V., Reznikova N., Bulatova O. Regulatory Competition in the Digital Economy: New Forms of Protectionism. *International Economic Policy*. 2020. № 1-2 (32-33). P. 49-79.
6. Reznikova N., Ivashchenko O., Aslanova E. США, Китай і Мексика в центрі торгової війни: зміст та специфіка розгортання економічних конфліктів в XXI столітті. *Wojna – konflikt – spór. Obszary rywalizacji w przestrzeni międzynarodowej* / R. Kordonski, A. Kordonska, Ł. Muszyński (red.). Olsztyn–Lwów: Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie, 2020, S. 133-157.
7. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Теорія. Політика. Київ: Либідь, 2019. 960 с.
8. Резнікова Н.В. Міжнародні економічні відносини в епоху глобалізації: історико-теоретичні аспекти сучасних світогосподарських зв'язків. *Економіка України*. 2020. № 12. С. 77-80.
9. Резнікова Н. В. Роль государства и рынка в дискурсе глобализации: вызовы взаимозависимости. *Финансовые исследования*. 2014. № 2 (43). С. 15–22.
10. Reznikova N., Ivashchenko O., Rubtsova M. Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development. *Ekonomika ta derzhava*. 2020. Vol. 7. P. 24–31.

Пастернак Є. Є.,
аспірант,

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ

Кібербезпека, відповідно до стандарту в сфері кібербезпеки ISO / ІЕС 27032:2012, визначається як безпека в кіберпросторі або як збереження конфіденційності, цілісності, доступності та інших важливих властивостей